

Олекса Запорізький

МАТИ ПОМИРИЛА

Давсбурґ

1940

diasporiana.org.ua

ОЛЕКСА ЗАПОРІЗЬКИЙ

МАТИ ПОМИРИЛА

жарт на одну дію

1946

**Видання
Івана Манила**

Друкарня Д. Сажнина, Авґсбург.

Обніміться ж, брати мої,
Молю вас, благаю!

Т. Шевченко.

Дійові особи:

1. Бондаренко Максим — старий емігрант,
юрист, 45 р.
2. Ганна — його жінка, галичанка, 35 р.
3. Юрко — їх син, гімназист, 14 р.
4. Бондаренко Гнат — „східняк“, 35 р.
5. Оксана — його жінка, 30 р.
6. Бондаренко Іван — „східняк“, 30 р.
7. Тетяна — мати всіх Бондаренків.
8. Поліцай.

Всі — емігранти. Дія відбувається в перший рік по другій світовій війні.

Простора кімната; безладно розставлені ліжка, перекинутий стіл, поламані стільці. Під лівим боком — ночви, відро, вузли, клунки. В кімнату заходить Максим, Ганна і Юрко. В руках валізи.

МАКСИМ (озираючи кімнату). Так, мешкання, як кажуть, цілком можливе. А ще як зробити в ньому порядок, то і зовсім добре буде. Правда, Ганнусю?

ГАННА. Ах, навіщо ти, Максиме, ще питаєш! Це ж ми не в себе вдома, а на чужині.

МАКСИМ. Маєш повну слухність. Ну, а ти, Юрко, що скажеш?

ЮРКО. Перша кляса, тату! А головне тут те, що просторо і можна робити руханку. (Зробив кілька гімнастичних рухів).

МАКСИМ. Облиш, Юрко, свою руханку. Головне тут зовсім не те.

ЮРКО (запально). То по-вашому руханка — це ніщо? То ви гадаєте, тату, що руханка не має поважного значення і що вона взагалі не відіграє ніякої ролі?

ГАННА. Ах, який бо ти, Юро, дурненький! Зараз треба подумати про те, щоб дістати десь добру мітлу, бо бачиш, який бруд. А ти про руханку.

ЮРКО. Ще й ви, мамол..

МАКСИМ. Так, так, Юрко. Мама має повну слухність.

ГАННА (глянула вліво). Але ж, Максиме, я тут бачу якісь речі. В цьому мешканні, напевне, вже є льокатори.

МАКСИМ (глянув і собі). Так, речі дійсно лежать. Але це ні в якій мірі не впливає на дану ситуацію. Ми, Ганнусю, папір на це мешкання від заступника коменданта маємо? Маємо! От і все. А що тут чийсь речі — то це ще нічого не значить. З огляду юридичного, вони сюди потрапили цілком помилково.

ГАННА. Але ж, Максиме, може виникнути непорозуміння.

МАКСИМ. Так, непорозуміння можливе. Маєш повну слухність. Але, гадаю, що все буде дуже швидко полагоджено і полагоджено саме в нашу користь, бо юридичне право на це мешкання належить нам.

ГАННА. Але ж власники цих речей можуть виявити упертість і тоді...

ЮРКО. Ви, мамо, як маленькі! Я от збігаю зараз до коменданта — і все буде в порядку. (Робить рух „бігти“).

МАКСИМ. Юрко, май розум! Не забувай, що твій тато юрист і на цих речах значно краще розуміється за тебе.

ГАННА. Юро, слухай тата!

МАКСИМ (до Юрка, дидактично). Обійдемося без коменданта. Біля речей залишимо маму. Всім, хто приходить, вона буде говорити, що мешкання зайняте і то не якнебудь, а в повній згоді з правилами юристики. От і все. Чудово? Чудово! А тепер несіть речі сюди, складемо їх покищо під оцим боком.

Всі троє ставлять валізи під правий бік кімнати.

ЮРКО. А може б я лишився біля речей?

МАКСИМ. Юрко, соромся!.. Ти ж уже цілком дорослий мужчина.

ГАННА. Ах, який бо ти, Юро, нечемний! Адже я жінка і, крім того, твоя мама..

ЮРКО. Та ви мене зовсім не зрозуміли! Я маю на увазі те, що може з'явитися такий добродій, з яким порозумітися можна буде лише при допомозі руханки. Ну, а ви, мамо, хіба здібні на це?

МАКСИМ. Юрко! Я тобі вже сказав: облич свою руханку. Обійдемося покищо без неї.

ГАННА. Юро, слухай тата!

ЮРКО. Та мені що... а тільки, щоб потім не нарікали...

МАКСИМ. Отже, ти, Ганнусю, лишайся. І всім, хто приходить, так прямо й кажи: мешкання зайняте на юридичній підставі. І нічого не бійся.

ГАННА. Добре, казатиму.

МАКСИМ. А ми з Юрком будемо переносити речі. Розумно? Розумно! Ходім! Юрко!

ЮРКО. Та мені що... а тільки, щоб потім не нарікали...

Максим і Юрко виходять. В кімнаті лишається Ганна. Вона вмощується на валізах, розчиняє торбу і заходжується біля туалету. Павза. Потім до кімнати заходить Гнат, Іван і Оксана. Гнат і Оксана несуть скриню з начинням. Іван — валізу, клунок.

ОКСАНА. Помалу! От навіжений! Трохи об одвірок не хекнув...

ГНАТ. Я такий, що хоч би й хекнуть, бо оце начиння твоє вже в печінках у мене сидить. Став! (Скриню ставлять на підлогу).

ОКСАНА. Тобі все хекнуть... А борщу тоді в чому наварю?

ГНАТ. Вже краще голодному бути.

ОКСАНА. Та ти мудрий, як наїсися!

ІВАН (поклав речі, побачив Ганну). То ми, виходить, уже й гостю маємо.

ГНАТ. Гостю?

ІВАН. Авжеж. Он гляньте, яка до нас краля завітала.

ГНАТ (побачив Ганну). Справді. Та ще й з речами...

ОКСАНА. Та ще й розсілася, як на базарі!

ГАННА. Я вас попрошу, шановне панство, не вживати хамських виразів.

ОКСАНА. Чи бач яка! Вперлася в чужу хату та ще й кирпу гне!

ГНАТ. Чекай но, Оксано!

ОКСАНА. Тобі все чекай...

ГНАТ. Прошу вибачити, пані! Але дозвольте вас запитати, на якій підставі ви зайняли вже зайняту кімнату?

ГАННА. Я, власне, вас, шановний пане, хотіла про це запитати.

ГНАТ. Мене? Будь ласка. Ми цю кімнату зайняли на підставі, цілком законній — ми маємо дозвіл від коменданта.

ГАННА. А ми на підставі, узгіднений з усіма правилами юристики, на що маємо відповідні папери.

ІВАН. Ось не чіпаймо її покищо, Гнате. Перенесем речі, а тоді й порозуміємося. Що кімната мусить бути за нами — це цілком ясно.

ГАННА. Так. Що мешкання мусить бути за нами — це цілком ясно.

ОКСАНА. Ще й цяцькаються з нею.., вирядіть — та й усе!

ГНАТ. Оксано! Не можна так — ми ж люди культурні.

ОКСАНА. Тобі все не можна...

ІВАН. Пішли, Гнате. Порозуміємося потім.

ГНАТ. Маєш рацію. Але чекай но: маму ти лишив на вартівні?

ІВАН. На вартівні. Але там їй непогано.

ГНАТ. Непогано? Ну, гаразд. Перенесем речі, а тоді вже й маму сюди приведем. Пішли. (Всі йдуть до дверей).

ІВАН. Та Оксана хай би вже не йшла — ми й самі все заберем.

ГНАТ. Вірно. Оксано, лишайся.

ОКСАНА. Тобі все лишайся... (Вертається).

Гнат і Іван вийшли. В кімнаті Ганна і Оксана. Ганна, сидючи на валізах, продовжує займатись туалетом, Оксана порпається біля клунків. Павза.

ОКСАНА (скоса позирає на Ганну, набік). Розсілася, чортова хвиндря! Щоб тебе каменюкою посадило!..

ГАННА. Перепрошую, ласкава пані! Ви, здається, про мене щось говорите?

ОКСАНА (набік). А то ж про якого чорта!

ГАННА. Прошу голосніше — я не чую.

ОКСАНА (люто). Ось не приставайте до мене!

ГАННА. Перепрошую... мені напrawdę приємне ваше товариство, але, на жаль, воно не буде тривалим: вам дуже швидко доведеться залишити це мешкання.

ОКСАНА. Після дощук в четвер.

ГАННА. Я вас розумію: вам прикро, і я вам щиро співчуваю. Але що я можу вдіяти? Закони сильніші за нас... юридично мешкання належить нам.

ОКСАНА. Ось не дратуйте мене, пишна пані, бо я...

ГАННА. Що ви? Прошу договорювати.

ОКСАНА. А те, що я вас також юридично як ухоплю та як теліпну за оте плахіття...

ГАННА. Фу-фу, яке хамство! Зразу видно, що советка, східнячка...

ОКСАНА. А вас також зразу видно, що ви за штучка.

ГАННА. А що ж я, прошу, за штучка?

ОКСАНА. Польська помийниця.

ГАННА (схопилась на ноги). Що??

ОКСАНА. Те, що чуєте.

ГАННА. Ах, яке нахабство! Яке дикунство! Та як ви смієте таке говорити?

ОКСАНА (випросталась). Не пирскайте, бо не вкусите!

ГАННА. Ви... ви смієте ще й ображати нас? Ви мусите в нас культури навчитися!..

ОКСАНА. А дзуськи з маком не хочете?

З кожною реплікою все ближче підступають одна до другої.

ГАННА. Та ви ж, даруйте на слові, зубну па-
сту на хліб смаруєте.

ОКСАНА. Брешете, пишна пані! Ми з зубної пасти млинці печемо.

ГАННА. Не смійте говорити мені „брешеш“! Я з вами свиней не пасла.

ОКСАНА. Не брешіть, то й неказатиму.

ГАННА. Я брещу? А звичайну нічну сорочку хто не тямить відрізнити від сукні?

ОКСАНА. А борщу хто як наверлекає, так і свині не їдять?

ГАННА. А гливкими галушками хто давиться?

ОКСАНА. А гнилу бульбу з кисляком хто уплітає?

ГАННА. А по-московському хто „штокає" та „какає"?

ОКСАНА. А по-польському хто „дзекає" та „ пшекає"?

ГАННА. А...а...а...

ОКСАНА (вистромивши язик). Бе...бе...бе...

Стоять на крок одна від другої,
люто жестикулюють.

ГАННА. Замовчіть! Не компромітуйте український народ!

ОКСАНА. А дзуськи з маком не хочете?

ГАННА. Ви хамка!

ОКСАНА. Ви хвиндря!

ГАННА. Хамка! Хамка! Хамка!

ОКСАНА. Хвиндря! Хвиндря! Хвиндря!

З речами в руках заходить Максим і Юрко. Ганна відступає у свій бік, Оксана — у свій. Супроводять одну одну „знищуючими" поглядами.
Павза.

МАКСИМ. Що тут за лемент? З ким ти, Ганнусю, сварився?

ГАННА. Он полюбуйся... маємо приємне товариство...

МАКСИМ (побачив Оксану). Ах, так...

ЮРКО. Я ж казав, що треба мені залишитись.

МАКСИМ. Добридень, пані!

ОКСАНА (мов би не чує; сідає на скриню з начинням, мацає клунки).

МАКСИМ. Перепрошую, шановна пані! На якій підставі ви розташувалися тут із своїми речами?

ЮРКО. Ще там розпитувати... повикидати клунки та й усе!

МАКСИМ. Юрко, май розум!

ЮРКО. Е-е!.. Ви знову своє провадите...

МАКСИМ. Прошу, пані, відповідати на поставлене мною питання.

ОКСАНА (недбало). Ви мене, пане, щось питаєте?

МАКСИМ. Так, я вас питаю...

ГАННА. Максиме, ця добродійка зі сходу — і ти з нею ні про що не домовишся.

МАКСИМ. Чекай но, Ганнусю! (До Оксани). Я вас, шановна пані, питаю, хто вам дозволив розташуватися в цьому мешканні.

ОКСАНА. Мені? Хто ж: чоловік мій, Гнат.

МАКСИМ. Не жартуйте, шановна пані! Відповідайте на моє питання.

ОКСАНА. Я ж і відповідаю. Чи вам позакладало, може?

МАКСИМ. Що? Ви смієте грубіянити?

ГАННА. Максиме, облич її — це типова советська хамка. Порозуміємося через поліцію.

МАКСИМ. Та невже ж то ми не зможемо порозумітися без поліції? Ми ж брати...

ГАННА. З такою сестричкою порозумієшся!

ЮРКО. В чім справа! Зараз буде все в порядку. (Підступає до Оксани).

МАКСИМ. Юрко, ти що надумав?

ЮРКО. Зараз побачите. (До Оксани). Ану, вставайте, ласкавенька пані!

ОКСАНА (схопилась і замахнулась, Юрко від-

скочить). Ах ти ж щенюк! Та я тобі як дам по твоєму зашмарканому пискові!..

ЮРКО (злякано). Тату, вона мене хоче бити...

ГАННА (зробила крок до Оксани). Не чіпай дитину, хамко! } разом

ОКСАНА (зробила крок до Ганни). Хі-хі-хі! Дитина! Кашки йому дайте та повивачем ручки й ніжки ізв'яжіть, а то ще людей повбиває.

ЮРКО. Тату, ви чуєте, як вона кепкує з мене?

МАКСИМ. Цілком зрозуміло, що чую.

ЮРКО. То чого ж ви, тату, нічого не скажете їй?

МАКСИМ. Юрко! Як тобі не сором — ти ж уже цілком дорослий чоловік.

ОКСАНА. І який там він дорослий! Йому ще тільки 20 років, воно ще само й до вітру ходити не вміє.

ГАННА (підступає до Оксани). Замовчіть! Не смійте глумитися над хлопцем!

ОКСАНА (підступає до Ганни). А от і не замовчу!

ГАННА. Хамка! Хамка! Хамка!

ОКСАНА. Хвиндря! Хвиндря! Хвиндря!

МАКСИМ (став між ними, голосно). Іменем соборного українського народу наказую вам обом замовчати і розійтись!

ОКСАНА (відступаючи назад). Не наказуйте, бо це ви не в себе в хаті!

ГАННА (відступаючи назад). Перепрошую, це ви не в себе в хаті!

ЮРКО. Тату, може побігти закликати поліцію?

МАКСИМ. Юрко, обличчя дурниці! Будь, зрештою, національно свідомим чоловіком.

ЮРКО. Е-е!.. Ви знов своє провадите...

ГАННА. Максиме! Мені здається, що Юра на цей раз має рацію.

ОКСАНА (набік). Гавкай, гавкай... Ти догавкаєшся!..

МАКСИМ. Ні, ні! Цього робити не можна. Ні-якої поліції. Мусимо самі порозумітися

ГАННА. Максиме, це ж східняки... Хіба з ними можна порозумітися?

МАКСИМ. Аті!.. Дурниці ти говориш, Ганнусю! Буде все добре. Прийде її муж — і одразу все поладимо. Мужчина — не жінка: він одразу зрозуміє, на чий стороні юридичне право. Отже, ти, Ганнусю, знову лишайся тут, а ми з Юрком підемо по останні речі. Тільки, прошу тебе, не заводься вже з цією добродійкою. Розумно? Розумно! Ходім, Юрко!

ЮРКО. Та мені що... а тільки, щоб потім не нарікали...

Максим і Юрко йдуть до дверей,
на порозі зустрічаються з Гнатом та
Іваном, що йдуть з речами.

ГНАТ. Ага, от і ви... Добридень!

ІВАН. Добридень!

МАКСИМ. Мое вам поважання!

Гнат і Іван несуть речі до купи.
Гнат вертається.

ГНАТ. То це, значить, ваші речі? Знаєте, трохи неприємно...

МАКСИМ. А то, виходить, ваші речі? Так, я розумію... вам мусить бути трохи неприємно. Але

що вдієш? Адже нам, українцям, потрібно, зрештою, привчити себе до дисципліни.

ГНАТ. Ви говорите цілком справедливо. З вами можна лише погоджуватися.

МАКСИМ. Я так і гадав, що ви людина цілком шляхетна і ми з вами одразу порозуміємося.

ГНАТ. У вашій шляхетності я був також переконаний.

МАКСИМ (до жінки). От побачиш, Ганню: і без поліції — і все гаразд.

ГНАТ (до жінки). От, жінко, і всім непорозумінням кінець. Дешево й сердито.

ОКСАНА. Тобі все кінець...

ГАННА. Але ж, Максиме, я нічого не розумію...

ІВАН (до Гната). Так я, мабуть, піду тепер по маму.

ГНАТ. Ага, добре, йди. Тільки не барись.

ІВАН. Гаразд. (Виходить).

МАКСИМ (до Гната). А в мене з вашою шановною дружиною виникло було на цьому ґрунті маленьке непорозуміння. Так я, значить, хотів вас перепросити...

ГНАТ. Будь ласка. А тільки й ви мені пробачте, бо в мене з вашою дружиною виникла була також прикра розмова.

МАКСИМ. Прошу дуже!

Максим відходить у свій бік, Гнат — у свій. Ганна щось шепоче Максимові, Оксана — Гнатові. Юрко осторонь — робить гімнастичні вправи.
Павза.

МАКСИМ. Перепрошую пана! Так ви як: може, вже знайшли собі інше мешкання?

ГНАТ. Та навіщо ж? Нам ця кімната цілком до смаку. Трохи, правда, бруднувата, але о дурниця: дві-три години — і вона матиме вже овсім інший вигляд.

МАКСИМ. Перепрошую... але ж...

ГНАТ. Що? Гадаєте, що двох-трьох годин мало?

МАКСИМ. Ні, гадаю, що досить... але ж ми з вами погодилися, здається, на тому, що це мешкання залишається за моєю родиною.

ГНАТ. Ха-ха-ха! Ви, пане, говорите дурниці — ми погодилися якраз навпаки.

МАКСИМ (підступає до Гната). Навпаки? Як це може бути? А оце що таке? (Показує записку). Зачите? Це папір від заступника коменданта...

ГНАТ (підступає до Максима). Наплювать мені на вашого заступника — мені сам комендант (дозволив зайняти цю кімнату).

МАКСИМ. Перепрошую, ви маєте папір від коменданта?

ГНАТ. Навіщо папір? Комендант сказав — закон.

МАКСИМ. Але ж ви не маєте, шановний пане, документального підтвердження!

ГНАТ. Але ж мені дозволив сам комендант, а не якийсь там заступник.

МАКСИМ. Але ж, пане, паперу, паперу ви не маєте!

ГНАТ. Але ж, пане, комендант, комендант а не заступник.

Стоять на крок один від другого; за-
тиснуті кудакі, грізні погляди. Павза.

МАКСИМ. Ви занадто вперті, пане! Але ваша впертість вам, зрештою, і пошкодить.

ГНАТ. Ви так думаєте?

МАКСИМ. Так думаю і так буде, бо з огляду юридичного ви чините злочин.

ГНАТ. Не марнуйте, пане, часу на юридичні мудрування — звідси я нікуди не піду.

МАКСИМ. Ні, ви мусите по-доброму виступити з цього мешкання, бо інакше...

ГНАТ. Що??

МАКСИМ. Вас до того змусять.

ГНАТ. Змусять? Так ви ще й загрожувати будете? (Лютю). Цю ж хвилину забирайтеся звідси геть!

ГАННА (розпачливо). Максиме! Поліцію... він також нахаба...

ОКСАНА (підступає до Ганни). Мій чоловік нахаба? Ах ти ж помийниця!

ГНАТ. Хто нахаба? Я? Я нахаба?

ЮРКО. Тату, бігти в поліцію?

МАКСИМ. Юрко, облиш дурниці!

ГНАТ. Я вас питаю: хто нахаба? Я? Я нахаба?

МАКСИМ. Ні, ви не нахаба... ви тільки людина зі сходу.

ГНАТ. Тобто азіят? Га? Азіят?

МАКСИМ. Ні, ви хоч і зі сходу, але не азіят — ви виняток.

ГНАТ. Ха-ха-ха! Ви, пане, помиляєтесь. Я зовсім не є виняток. Я справжній азіят.

МАКСИМ. Дякую за одвертість.

ГНАТ. Але, крім того, я ще й українець. Чуєте? Українець!

МАКСИМ. Щодо останнього, то я дозволю собі висловити деякий сумнів.

ГНАТ. В моїй українськості ви сумніваєтесь?

МАКСИМ. Так. Після вашої поведінки сумніваюсь. Ви скорше малорос...

ГНАТ. Ха-ха-ха! Сказав дядя, на себе глядя.

МАКСИМ. Перепрошую, що ви цим хочете, власне, сказати?

ГНАТ. Хочу сказати, що ви після вашої поведінки скорше зукраїнізований поляк, але не українець.

МАКСИМ. Я-я поль-к??

ГНАТ. Та вже ж не я, а ви.

МАКСИМ. Так знайте ж: ви московський перевертень.

ГНАТ. Я-я московський перевертень??

МАКСИМ. Та вже ж не я, а ви, бо я з діда-прадіда свідомий українець.

ГНАТ. Ха-ха-ха! Свідомий українець!

ОКСАНА (підступає до Максима). Мій чоловік московський перевертень? Мій чоловік не українець? Ах ви ж голоцюцьки польські!

ГАННА. Заспокойтесь, ласкава пані! Ви так тратите на своїм здоров'ї...

ОКСАНА. Не гавкайте, пишна пані!

ЮРКО (до Оксани). А ви так на мою маму не кажіть, бо я...

ОКСАНА (підступає до Юрка). Що ти?? (Юрко задкує). Цить, щенюк шмаркатий!

ЮРКО. Тату, вона знову...

МАКСИМ (грізно). Юрко!! (До Гната). А чи

ви знаєте, що про вас, східніх українців, покійний Шевченко сказав?

ГНАТ. Знаю.

МАКСИМ. Ні, ви не знаєте. Він про вас сказав, що ви грязь Москви.

ГНАТ. А варшавським сміттям хіба то він не вас, західніх українців, називав?

МАКСИМ. Думаю, що той вислів до західніх українців не стосується...

ГНАТ. Думайте собі, пане, що хочете, а тільки не морочте мені голови і скоріше забирайтеся геть із кімнати!

МАКСИМ. По-ширості раджу вам те зробити.

ГНАТ. Що? Щоб я пішов з кімнати?

МАКСИМ. Так, ви підете з цього мешкання.

ГНАТ. Я піду? Ось я вам покажу, як я піду! Оксано, сюди!

Оксана миттю опинилась біля Гната. Гнат підступає до „ворожих“ валіз, Оксана — за ним.

ГАННА (відступаючи за валізи). Максиме!.. Поліцію!..

ЮРКО. Тату, бігти в поліцію?

МАКСИМ. Юрко, май розум!

ГАННА. Максиме!.. Поліцію!..

ОКСАНА. Гавкай, гавкай... Ти догавкаєшся!..

ГНАТ. Я ось вам дам поліції! (Штовхає ногою валізи, валізи падають). Геть звідси!

МАКСИМ. Це що таке? Насильство? Бандитські методи?

ГНАТ. Так! Бандитські, азійтські!.. Оксано, хапай чамайдани!.. У вікно!

Гнат і Оксана хапають валізи, несуть їх до вікна.

МАКСИМ. Не смійте! Забороняю! Юрко, Юрко, біжи в поліцію!..

ЮРКО. Бач, я ж казав!.. (Прохогом вибігає).

ГАННА. Ой, рятуйте! Бандити! Ріжуть! Убивають!

ОКСАНА. Ага, верещиш, бісова хвиндря!

МАКСИМ (схопив осла, перегородив Гнатові і Оксані дорогу). Стій! Не смійте! Знищу!

Швидко входить Юрко. За ним — таборовий поліцай. Всі застигли.

ЮРКО. Сюди, сюди, пане поліцаю!

ПОЛЩАЙ. Панове, що це ви тут за бучу здійсняли?

МАКСИМ і ГАННА (підбігли до поліцай). Перепрошуємо, ви галичанин чи східняк?

ГНАТ і ОКСАНА (підбігли також). Ви східняк чи галичанин?

ПОЛЩАЙ. В чому річ, панове? Я і східняк і галичанин.

ГАННА. А може ви східняк?

ОКСАНА. А може ви галичанин? } разом

ПОЛЩАЙ. Я галичанин і східняк, східняк і галичанин, а разом — українець. Почули? А тепер кажіть, із-за чого це ви тут підняли такий тарарам?

МАКСИМ. Бачте, шановний пане, ми маємо на це мешкання папір, підписаний заступником коменданта, а оцей східняк нахабний... ГНАТ. Бачте, пане поліцаю, мені сам комендант дозволив зайняти цю кімнату, а оцей свинопас польський...	}	разом
--	---	-------

ПОЛІЦАЙ. Нічого не второпаю. Прошу говорити не разом.

МАКСИМ. Ми маємо офіційний папір! ГАННА. Ми папір маємо підписаний! ГНАТ. Нам дозволив сам комендант! ОКСАНА. Нам комендант, а не заступник!	}	разом
--	---	-------

МАКСИМ. Юристика промовляє в нашу користь!	}	разом
---	---	-------

ГНАТ. Кімната мусить належати нам!

ПОЛІЦАЙ. Ще раз прошу: говоріть не всі разом, бо я нічого не можу зрозуміти.

ГНАТ. Ви мене не розумієте? Ви не розумієте, що кімната мусить належати мені?

ПОЛІЦАЙ. Ні, не розумію.

ОКСАНА. Та він, мабуть, галичанин... в такого доб'єшся правди!

МАКСИМ. З огляду юридичного, право на мешкання належить мені. Ви це розумієте?

ПОЛІЦАЙ. Ні, не розумію.

ГАННА. Я так і знала!.. Він східняк... Юрко, біжи до коменданта поліції!

ЮРКО. Тату, бігти до коменданта поліції?

МАКСИМ. Юрко!

ГНАТ. Ага, вам звичайного поліцає вже мало!

ОКСАНА. Їм давай уже начальника поліції!

ГНАТ. Ми ось їм дамо! Сюди, Оксано! Хапай чамайдани! (Знову підступають до валіз).

ГАННА. Ой, рятуйте, пане поліцаю!

ЮРКО. А ви не дуже то хапайте!

ОКСАНА (до Юрка). Цить, щенюк!

МАКСИМ (заступив речі, розмахує руками).
Назад! Знищу!

ПОЛЩАЙ (голосно). Панове, що ви робите!

ГАННА. Стріляйте, стріляйте, пане поліцаю!

ОКСАНА. Хі-хі-хі! У нього й табаку нема, а не то що ліворвера.

ПОЛЩАЙ. Панове, до порядку! Заспокойтесь!

МАКСИМ. Так, цих нахаб, зрештою, треба заспокоїти!

ГНАТ. Так, цих свинопасів, зрештою, треба привести до порядку!

разом

МАКСИМ (голосно, майже гістерично). Ультимативно пропбную відступити від речей!

ГНАТ. Не визнаєм ніяких ультиматумів! Оксано, нажимай!

Гнат і Оксана знову хапають валізи і несуть їх до вікна. Максим з ослонном в руках заступив їм дорогу.

МАКСИМ. Стій! Ні з місця! Знищу!

ГНАТ. Ха-ха-ха! Який страшний!

МАКСИМ. Ганно! Юрко! До зброї! Хапайте їхні клунки — і також за вікно!

Ганна і Юрко підбігають до „ворожих“ речей.

ПОЛЦАЙ. Панове! Панове! До порядку! До порядку! (Замішується в гущу).

Гнат і Оксана кинули валізи і миттю заступили свої речі.

ГНАТ (грізно). Не ч-і-п-а-ть!

ОКСАНА (до Ганни). Відступись, бісова хвиндря!

ГАННА (задкуючи). Хамка! Хамка! Хамка!

ОКСАНА. Хвиндря! Хвиндря! Хвиндря!

Всі змішуються. Лемент, галас; над усім голос поліцає: „Панове! До порядку! До порядку!“ В цей момент Іван уводить матір. Побачивши її, всі застигли. Юрко випадково став із нею лицем до лица.

ІВАН. Сюди проходите, мамо! Речі наші під цим боком.

ТЕТЯНА (не рухається з місця, пильно вдивляється в Юрка). Мати Божа! Вилитий Максим... Чи, може, це мені так увижається... (Перехристілась).

ІВАН. Ходіть, мамо, сюди! Тут сядете.

ТЕТЯНА. Чекай но, сину. (Продовжує дивитися на Юрка).

ЮРКО. Чого ви, бабо, так дивитесь на мене?

ТЕТЯНА. Еге, дивлюся... А скажи лишень, парубчє, як твого батька звать?

ЮРКО. Ну, Максим. А вам то що з того?

ТЕТЯНА. Максим... а прозивається Бондаренком?

ЮРКО. Ну, Бондаренком. А ви хіба мого батька знаєте?

ГНАТ і ІВАН. Максим Бондаренко??

ТЕТЯНА. Чекайте, діти!

МАКСИМ (підійшов до матері). Я його батько.
Як ви мене знаєте?

ТЕТЯНА (пильно подивилась на нього). Знаю...
бо... (Голос задрижав)... бо ти... мій син...

МАКСИМ. Що?? Вй моя мати??

ТЕТЯНА. Бач, і забув уже!.. А я ж як виряджала тебе з отим Петлюрою, то й переїздив із яблуками поклала була тобі, і образок на шию почепила... а ти й забув!

МАКСИМ. Мамо!!! То це ви?! (Обіймає і цілує матір).

ГНАТ. Це Максим... це брат...

ІВАН. Це брат...

} разом

ОКСАНА (набік). Оце тобі й хвіндря... вона моя родичка...

ГАННА (набік). Оце тобі й хамка... вона моя братова....

ТЕТЯНА (до Максима). А то ж брати твої: то Іван, а то Гнат. А то — Оксана, жінка Гнатова.

МАКСИМ. Боже, брати!..

Зробив рух підійти до Гната та Івана, але застиг в нерішучості. Гнат та Іван зробили також рух підійти до Максима і також застигли в нерішучості.

ЮРКО. Так ви, значить, моя бабуся?

ТЕТЯНА. Атож, я твоя бабуся! (Обіймає його).
А ти мій внучок.

ЮРКО. А то, значить, мої дядьки, а то тітка?

ТЕТЯНА. Атож. А як же тебе звуть?

- ЮРКО. Юрко.

ТЕТЯНА. Гарно — Юрасик.

*ЮРКО. А мій тато з дядьком Гнатом уже трохи не побилися. Я вже й поліцає покликав.

ТЕТЯНА. Га? Вже побилися? Ще тільки зустрілися і вже?..

ГНАТ. Та ні...ми, мамо, тільки посварилися... так, трохи...

МАКСИМ. Ми, мамо, з-за кімнати...

ЮРКО. І мама моя з тіткою Оксаною вже погризлися.

ТЕТЯНА. Посварилися, погризлися... Миріться, зараз мені миріться! Обнімайтесь! Цілуйтесь!

ГНАТ (підійшов до Максима). Помиримось, брате! Така несподівана зустріч...

МАКСИМ. Ти ще хлопчиськом був, як я з дому відходив... (Обіймається з Гнатом, потім з Іваном).

ЮРКО. (до бабусі). А тітка Оксана хотіла мене бити і щенюком називала, а маму називала хвиндрьою.

ТЕТЯНА. Оксано, і тобі не сором?!

ОКСАНА. А вона мене хамкою називала...

ГАННА (несміло наближається до матері). Ми... мамо... обидві завинили...

ТЕТЯНА. Мати Божа! Миріться мені зараз! Обнімайтесь! Цілуйтесь!

ЮРКО. Мені, бабусю, також обніматися й цілуватися?

ТЕТЯНА. Також! Також!

ПОЛЩАЙ (посміхаючись, набік). Ну, тепер мені тут уже нема чого робити. (Непомітно вийшов).

Сцена „всепрощення“: Оксана обіймається й цілується з Ганною і Юрком; Ганна — з Тетяною і Гнатом; Юрко — з Іваном і Оксаною і т. д. На цьому тлі — мова матері і урочисті запевнення її дітей.

ТЕТЯНА. Будемо, діти, жити всі в одній хаті... я хочу, щоб ви були всі біля мене, бо ви всі однаково милі моему серцю.

— Будемо, мамо!

М — Хата простора!

— Тісно не буде!

ТЕТЯНА. І не треба, діти, сваритися... треба жити в згоді та в любові...

М — Будемо, мамо!

М-Г — Будемо жити в згоді!

Г — Сваритися не будемо!

Поволі опускається завіса.

Кінець.

ЩАСЛИВИЙ МУЖ

жарт на одну дію

Дійові особи:

1. Василь Остапович — агроном, 35 р.
 2. Дуняша — його дружина, 22 р.
 3. Карпо Степанович — службовець, 35 р.
 4. Петро — 30 р.
 5. Андрій — 25 р.
- } поліцаї.

Україна, 1942 р.

Надвечір. Затишна кімната. Шафа -
буфет, засланий скатертю стіл, ка-
напа, етажерка з книжками. На стінах
кілька картин, фотографії. Ліворуч —
двері до спальні. В кімнаті Дуняша.

ДУНЯША (заглядає у вікно). Не видно... не
йде... (З розпачем). Петрусику милий, баранчику
мій кучерявий, чому ж ти так забарився?! А може
я помилилася? Може сьогодні не його день? Ану,
порахую. (Рахує на пальцях). У неділю мала мужа,
в понеділок був Карпуша, у вівторок був Андрусь,
а сьогодні ж хто?.. Петрусь! Ти, ти, Петрусику,
мусиш прийти до мене сьогодні! А як не прийде?
Ой, я тоді, мабуть, умру... Він же так смачно ці-
лується! Як поцілує, так аж у серці тьохне... Ану,
вигляну ще раз. (Знов дивиться у вікно). О, йде
вже, йде! (Приспівуючи, пішла по хаті викрутасом).

І учора куліш, і сьогодні куліш —
Іди, іди, Петрусику, мою душу потіш!
І учора блини, і сьогодні блини —
Іди, іди, Петрусику, поцілуй і пригорни!

Стук у двері.

ДУНЯША. Можна! Заходьте!

Входить Петро, в поліційній формі.

ПЕТРО. Добрий вечір, Явдокія Микитівна!

ДУНЯША. Добрий вечір, Петре!

Петро зробив рух обійняти Ду-
няшу — Дуняша спритно ухилилась.
Потиснули руки.

ПЕТРО. Ху, од бистроти хождення аж пульс
розтривожився!

ДУНЯША. Сідайте.

ПЕТРО. Благодарствую! (Сідає). Дозвольте
розкурити сигаретку!

ДУНЯША. Будь ласка.

ПЕТРО (витягає з кишені цигарки і плитку
шоколяди). А це ось циколадка, спеціально для
женського персоналу. Угощайтесь! (Простягає ру-
ку з шоколядою до Дуняші).

ДУНЯША. Чекайте! Ви, певно, до мого чоло-
віка, до Василя Остаповича? Він за хвилину буде
— саме спочиває.

ПЕТРО (схопився). Що?? Ах, да-да... (Шоко-
ляду швидко ховає в кишеню). Я до нього... Очінь,
значить, важне діло...

ДУНЯША. А що ж то за діло?

ПЕТРО. Ну, таке... ну, очінь, значить, важне...

ДУНЯША. А чим же воно таке дуже важне?

ПЕТРО. Ну... ну, значить, у нас в поліції ма-
ється чимало свиней... тоїсть кабанів і різних про-
чих підсвинків... так один поліцейський кабан сур-
йозно, значить, захворів...

ДУНЯША. Та ну? І що ж у нього, в того
кабанчика поліцейського, болить?

ПЕТРО. Та біс його знає... Щось, мабуть, усередині... може печінка...

ДУНЯША. А може серце?

ПЕТРО. Хіба разві і в кабана може боліти серце? А впрочім, хто його зна... Так от для цієї процедури нам, значить, і потребується негайно пан агроном, тоїсть ваш дорогоцінний муж...

ДУНЯША (схопила раптом його в обійми). Ой, брешеш ти, поліцейський мій кабанчику! Тобі потрібний не агроном, а агрономша.

ПЕТРО (шепотом). Та що ти, що ти!.. Муж почує...

ДУНЯША. Не бійся, не бійся, Петрику!

ПЕТРО. Та що ти?? Хіба разві пан агроном не той... не в спальні?

ДУНЯША. Нема, нема мого пришелепкуватого. На цілий тиждень вирядила з дому.

ПЕТРО. Ху, одразу мов би камінь з душі звалився. Ну, ти ж і штукарка!

ДУНЯША. Ото щоб не спізнювався!

ПЕТРО. Та що ти? (Обіймає її), Ну, не журись, ягідко моя розмалинова! Я свою норму всьоравно доконаю — у мене мітодіка стахановська.

ДУНЯША. Ой, чекай! Я й забула... треба ж вікно затулити. (Швидко йде до вікна, раптом злякано). І-і!..

ПЕТРО. Що, що там таке?

ДУНЯША. Чо... чоловіка чортяка несе!..

ПЕТРО. Та що ти?!.

ДУНЯША (відскочила від вікна, рішуче). Лізь під стіл!

ПЕТРО. Та що ти?! А може б я йому про той... про поліцейського кабана?..

ДУНЯША. Лізь, кажу! Бо він у мене хоч і пришелепкуватий, а ревнивий, як біс. Побаче тебе тут — то буде нам поліцейський кабан...

ПЕТРО. Та що ти?! А яким же фокусом об-
ратно, тоїсть із-під стола?

ДУНЯША. Напою його горілкою, укладу спать,
а тоді й тебе випущу. Лізь!

Петро залазить під стіл. Дуняша швидко бере з етажерки книжку і лягає на канапу; робить вигляд, що читає. Потім заходить Василь Ост., в дорожньому плащі, з портфелем.

ВАСИЛЬ ОСТ. (від порога). Здрастуй, моя мила кароока курочко!

ДУНЯША (кинулась). Ой, це ти, Васюнчику?! (Миттю схопилась, повисла йому на шиї, палко цілує). Здрастуй, мій золотий, срібляний!

ВАСИЛЬ ОСТ. Не чекала?

ДУНЯША. Ой, де там не чекала!

ВАСИЛЬ ОСТ. Знудьгувалася по мені?

ДУНЯША. Ой, і не питай! Ще добре, що хоч є що читати...

ВАСИЛЬ ОСТ. Я так і знав, що ти культурно використовуєш час. А я, знаєш, страшенно скучив за тобою!

ДУНЯША. Правда?

ВАСИЛЬ ОСТ. Тисячу разів правда! Щоночі снілася.

ДУНЯША. Ти мені також снівся...

ВАСИЛЬ ОСТ. Курочко ти моя дорога!

ДУНЯША. Дорогунчику ти мій золотий!

Обіймаються, цілуються. Стук у
двері.

ВАСИЛЬ ОСТ. Хто б це міг бути?

ДУНЯША. Може, хто з начальства? Дізналися,
що ти повернувся з командировки...

ВАСИЛЬ ОСТ. Мабуть, воно так і є. Ану, ти
взнай, а я заскочу до спальні — приведу себе
трохи в порядок. бо, знаєш, з дороги...

Василь Ост. вийшов. Дуняша від-
чиняє двері, на порозі з'являється
Карпо Ст.

КАРПО СТ. Доброго здоров'ячка, пампушеч-
ко моя пшеничная!

ДУНЯША. Т-с-с! Чоловік дома...

КАРПО СТ. Справді??

ДУНЯША. Справді, справді.. Чого приперся
сьогодні? Я ж тобі казала прийти в понеділок...

КАРПО СТ. Не видержав, пампушечко, дуже
скупив...

ДУНЯША. Т-с-с!.. Забирайся геть!

Зі спальні вийшов Василь Ост.:
без плаща, в костюмі, в краватці.

ВАСИЛЬ ОСТ. А-а, це ви, Карпо Степановичі!
Чого ж не заходите?

КАРПО СТ. Та я... та я такий, що й зайти, та
от ваша жінка не пускає... каже, що ви з дороги,
втомілися, ну, і тому подібне.

ВАСИЛЬ ОСТ. Ет, пусте! Дуняшо, нехай Карпо Степанович заходить. Я не так то вже дуже й на-томлений.

ДУНЯША. Ну, то заходьте, Карпо Степанович!

КАРПО СТ. Якщо так, то зайду. (Заходить).

Добрий вечір вам у хату!

ВАСИЛЬ ОСТ. Добрий вечір! (Тиснуть один одному руку).

КАРПО СТ. Поздоровляю з щасливим поверненням у сімейне гніздечко!

ВАСИЛЬ ОСТ. Щиро дякую. Сідайте!

ДУНЯША. Сідайте, будьте ласкаві!

КАРПО СТ. Це зробити можна. Дякую. (Сідає).

Василь Ост. то пройдеться по кімнаті, то стане біля Карпа Ст. Ду-няша біля шафи — лаштує вечерю.

ВАСИЛЬ ОСТ. Ну, як там ваша контора тримається?

КАРПО СТ. Хе-хе... контора пише. А що там новенького в районі чувати?

ВАСИЛЬ ОСТ. Нічого, знаєте, особливого. Та я, правду кажучи, не дуже то й прислухався, бо не хотів баритися.

КАРПО СТ. З огляду, певно, на сімейне положеніє?

ВАСИЛЬ ОСТ. Були, правда, й інші причини, але це основна. Жінка, знаєте, сама дома, скупає за мною, ну, і так далше.

КАРПО СТ. Маєте повну рацію, бо молода самотна жінчина, то... хе-хе... дуже серйозний момент!

ВАСИЛЬ ОСТ. Але моя Дуняша зуміла досить раціонально використати свою самоту: вона, знаєте, вся поринула в читання художньої літератури. Правда, Карпо Степанович, добре мати культуру жінок?

КАРПО СТ. Директива точна. Культурна жона — то все. З нею і поговорити на різні теми можна, і поміркувати відносно майбутнього положення, ну, і тому подібне.

ДУНЯША. Ось не говоріть такого, а то мені аж соромно!

ВАСИЛЬ ОСТ. Не будемо вже, не будемо, моя дитинко!

ДУНЯША. Сідай краще повечеряй, бо ти ж із дороги, зголоднів. (Ставить на стіл вечерю).

ВАСИЛЬ ОСТ. Ага, так, так. Я й забув, що їсти хочу. А тільки чому це ти мене одного запрошуєш — адже нас тут два?

КАРПО СТ. Явдокія Микитівна на мене, певно, гнівається за те, що я вас потривожив. То я, мабуть, піду собі... (Устав).

ВАСИЛЬ ОСТ. Ах, що ви! Вона й трішки не гнівається. Правда, Дуняшо, ти не гніваєшся?

ДУНЯША. Вже ні, вже перегнівалася.

ВАСИЛЬ ОСТ. От бачте, я ж казав. Сідайте за стіл. Дуняшо, проси й ти Карпа Степановича сідати за стіл.

ДУНЯША. Сідайте, сідайте, будьте ласкаві!

КАРПО СТ. Та вже, мабуть, не минеться...

ВАСИЛЬ ОСТ. Без ніяких „мабуть“ — сідайте та й усе.

КАРПО СТ. Дякую за ласку.

Василь Ост. і Карпо Ст. сідають за стіл.

ВАСИЛЬ ОСТ. (до жінки). Може, в тебе, моя курочко, є шонебудь таке, що в чарки наливають?

ДУНЯША. Є, є, мужу мій дорогий!

ВАСИЛЬ ОСТ. То став же на стіл — спробуємо, яке воно на смак.

ДУНЯША. Одну хвилиночку! (Майнула до шафи — і ту ж мить на столі з'явилася пляшка горілки і чарки).

ВАСИЛЬ ОСТ. Ти глянь, та це чи не справжня московська!

ДУНЯША. Може й московська. Покуштуйте.

ВАСИЛЬ ОСТ. (наливає чарки). Ну, вип'ємо всі разом. Беріть!

КАРПО СТ. Це можна. (Бере чарку).

ДУНЯША. Та я... та воно таке гірке та кріпке...

ВАСИЛЬ ОСТ. Ет, пусте! Одну випий. (Дуняша бере чарку). Ну, дай, Боже, щастя!

КАРПО СТ. І здоров'я!

Всі п'ють.

ДУНЯША (закашлялась). Ху, я ж казала, що воно таке кріпке...

ВАСИЛЬ ОСТ. Тобі гірке та кріпке, а нам смачне. Правда, Карпо Степанович?

КАРПО СТ. Директива точна. Настояща со-рокаградусна!

ВАСИЛЬ ОСТ. Та таки ж і славна! І де ти її, дитинко моя, дістала?

ДУНЯША (міцно обіймає й цілує чоловіка).
Для тебе, дорогунчику мій золотий, я й з дна моря дістану!

ВАСИЛЬ ОСТ. Чуєте, Карпо Степанович? От що значить мати люблячу жінку! Ні, я таки справді, мабуть, щасливий.

КАРПО СТ. Повна рація. Муж, котрий оволодіває жоною, подібною до Явдокиї Микитівни, іменно щасливий.

ВАСИЛЬ ОСТ. Ну, то вип'ємо ще по одній, а тоді вже й за їжу візьмемося. (Наливає чарки).

ДУНЯША. Мені, Васюнчику, вже не наливай!

ВАСИЛЬ ОСТ. Не буду, не буду. Знаю, дитинко, що тобі шкодить. Так вип'ємо, Карпо Степанович, ще по одній! (Бере чарку).

КАРПО СТ. Це можна — резолюція актуальна. (Бере чарку).

ВАСИЛЬ ОСТ. Будьмо здорові!

КАРПО СТ. І щасливі! (П'ють).

ВАСИЛЬ ОСТ. Ех, таки справді знаменита!

КАРПО СТ. Повна рація.

ДУНЯША. Ви ж і їжте — не тільки пийте.

ВАСИЛЬ ОСТ. Будемо, будемо і їсти.

ДУНЯША. Їжте, Карпо Степанович! Не стісняйтесь — будьте, як дома.

КАРПО СТ. Та, мабуть, не минеться — параграф підходящий.

ВАСИЛЬ ОСТ. (до жінки). Сідай же й ти, дитинко моя, до гурту!

ДУНЯША. Мені, Васюнчику, їсти не хочеться... Я вже повечеряла...

ВАСИЛЬ ОСТ. Вже повечеряла? Ну, гаразд, гаразд. Ми й самі будемо.

Їдять. Дуняша біля етажерки, перелистує книжку, крадькома позирає під стіл. Павза.

ВАСИЛЬ ОСТ. А знаєте... (Раптом під столом Петро чхнув). Що воно таке? Чи чхнув хто, чи що?

КАРПО СТ. Еге, мов би хто пчихнув.

ВАСИЛЬ ОСТ. (до жінки). Чи цуцик наш часом не лежить денебудь тут у кутку?

КАРПО СТ. Еге, це коли б не цуцикова робота.

ДУНЯША. Мов би не лежить...

ВАСИЛЬ ОСТ. Та він чи не під столом...

КАРПО СТ. Установка конкретна — там він, мабуть, і є.

ВАСИЛЬ ОСТ. Ось я йому, мерзотнику, покажу, як псувати апетит! (Хоче заглянути під стіл).

ДУНЯША (миттю опинилася біля чоловіка, рвучко обіймає й цілує його). Васюничку! Дорогунчику! Не утруджай себе!.. Ти й так натомлений... їж, вечеряй... Я сама подивлюся, сама пошукаю...

ВАСИЛЬ ОСТ. Яка ж бо ти добра, моя курочко! Ну, шукай, шукай — не перечу.

ДУНЯША. А ви собі вечеряйте... (Заглядає під стіл, свариться на Петра; Петро їй показує „на мигах“, що не може втриматись).

ВАСИЛЬ ОСТ. Ага, так що я, пак, почав був говорити?

КАРПО СТ. Ви дозволили сказати: „А знаєте...“

ВАСИЛЬ ОСТ. Ага, так. А знаєте, ситуація на фронтах...

ДУНЯША. Ні, під столом цуцика немає... ану, по кутках подивлюся... (Починає заглядати по всіх кутках).

ВАСИЛЬ ОСТ. Подивися, подивися, дитинко, по кутках. (До Карпа Ст.) Ага, так що я, пак, сказав був?

КАРПО СТ. Ви дозволили сказати: „А, знаєте, ситуація на фронтах...”

ВАСИЛЬ ОСТ. Ага, так. А знаєте, ситуація на фронтах ускладнюється: руські натискують на німців, а німці — на руських.

КАРПО СТ. Директива точна. І таке ж саме положення і в Китаї: японці б'ють китайців, а китайці — японців.

ВАСИЛЬ ОСТ. Так, так, китайці японців... (Під столом Петро знову чхнув). Га?? Знову мов би чхнув хтось??.

КАРПО СТ. Еге... (Раптом Дуняша двічі зряду чхнула). Хе-хе... то Явдокія Микитівна.

ВАСИЛЬ ОСТ. Ага, то ти, дитинко моя.

ДУНЯША. Я, я, Васюнчику...

ВАСИЛЬ ОСТ. На здоров'ячко ж тобі, моя курочко! (До Карпа Ст.). Ну, вип'ємо ще по одній! (Наливає).

КАРПО СТ. Це можна — параграф підходящий.

П'ють, ідять. Павза.

ВАСИЛЬ ОСТ. І таке в світі білому коїться...

ДУНЯША. Васюнчику, цуцика немає ніде.

ВАСИЛЬ ОСТ. Немає? Ну, то й не шукай, дитинко, не змучуй себе. Може, то нам так почулося.

ДУНЯША. Вже не буду. (Знову стала біля етажерки, перелистує книжку, крадькома позирає під стіл).

ВАСИЛЬ ОСТ. Не треба, не треба, дитинко. (До Карпа Ст.). Ага, так що я, пак, почав був говорити?

КАРПО СТ. Ви дозволили сказати: „І таке в світі білому коїться...”

ВАСИЛЬ ОСТ. Ага, так. І таке в світі білому коїться, що немов би половина людей подуріло.

КАРПО СТ. Установка конкретна. Одна половина людей мов би здуріла, а друга... хе-хе... москоську сорокаградусну смакує.

ВАСИЛЬ ОСТ. Так, так, сорокаградусну смакує. Вип'ємо ще по одній! (Наливає).

КАРПО СТ. Хе-хе... резолюція актуальна.

П'ють, їдять. Павза.

ВАСИЛЬ ОСТ. От узяти хоч би нашу вулицю. Ну, що тут за публіка? Дурень — на дурневі, виродок — на виродкові.

КАРПО СТ. За вами повна рація. А тільки мені здається, що подібне положеніє не лише на нашій, а й по всіх інших вулицях.

ВАСИЛЬ ОСТ. Так, так. То правда, що! в такому стані і всі інші вулиці. Вип'ємо ще по одній. (Наливає).

КАРПО СТ. Хе-хе... параграф підходящий.

П'ють, їдять. Павза.

ВАСИЛЬ ОСТ. Та воно, як глибоко вникнути в суть справи, то можна сказати, що і в районному центрі не набагато краще.

КАРПО СТ. Директива точна.

ВАСИЛЬ ОСТ. Ну, хто такий, між нами кажучи, отой бургомістер? Свиня, бидло, мавпа.

КАРПО СТ. Та й секретар же в нього... хе-хе... не кращий.

ВАСИЛЬ ОСТ. Так, так, не кращий... Та я ось вам з цього приводу один цікавий моментик прочитаю. (Обмацує свої кишеньі. Павза). Один, знаєте, моментик... Хм, немає... от штука... Ага, мабуть, додолу впала... (Хоче нагнутися, щоб долі пошукати...).

ДУНЯША (миттю опинилася біля чоловіка, обіймає, цілує). Васюньчику! Дорогунчику!.. Ти щось шукаєш?

ВАСИЛЬ ОСТ. Шукаю, курочко, газетку шукаю. Там цікавий один моментик... Ага, вона, пак, у плащі, в спальві...

ДУНЯША. В спальні? Я зараз, Васюньчику, принесу.

ВАСИЛЬ ОСТ. Яка ж бо ти добра, моя дитинко! (Поцілував її). Принеси, принеси — не перечу.

ДУНЯША. А ви собі вечеряйте... (Вийшла).

ВАСИЛЬ ОСТ. Вип'ємо ще по одній! (Наливає).

КАРПО СТ. Резолюція актуальна.

П'ють, їдять. Павза.

ВАСИЛЬ ОСТ. І, знаєте, я прийшов до висновку, що оце ми з вами, Карпо Степанович, тільки й люди, а всі останні, кого не візьми — наволоч, потвори.

КАРПО СТ. Установка конкретна. Я вже й сам так думав.

ВАСИЛЬ ОСТ. Ну, ще, правда, моя Дуняша... вона, знаєте, також золота людина.

КАРПО СТ. А чим негарна моя Парася?

ВАСИЛЬ ОСТ. Ну, та й Парася ваша... А проте, як подумаю отак уже про себе та про вас, то приходжу до висновку, що я з своєю Дуняшею все таки кращий за вас із вашою Парасею.

КАРПО СТ. Аж ніяк. То вам, Василе Остапович, так тільки здається.

ВАСИЛЬ ОСТ. Що? Так тільки здається?

КАРПО СТ. Еге, тільки - здається... бо мені також здається, що я з своєю Парасею кращий за вас із вашою Дуняшею.

ВАСИЛЬ ОСТ. Замовчіть! Як ви смієте такі дурниці говорити?! Хіба не цілком ясно, що я кращий за вас, а моя Дуняша краща за вашу Парасю?

КАРПО СТ. Хе-хе... аж ніяк не ясно.

ВАСИЛЬ ОСТ. Що? (Схопився на ноги). Вам не ясно? Та гляньте на мене і гляньте на себе... У мене обличчя цивілізованої людини, а у вас обличчя африканської мавпи; у мене очі глибокі, вдумливі, а у вас — тупі, беззмистовні, як у обпоєного теляти або у справжнього ідіота.

КАРПО СТ. (також схопився на ноги). А ви ідіот у квадраті!

ВАСИЛЬ ОСТ. Га? Я ідіот? Та я вас тут рішу! (Обидва вихоплюються з-за столу; Василь Ост. атакує Карпа Ст.). Я скінчив вищу школу, я дипломований агроном, я відмінно розуміюся на яровізації картоплі, я зразково влаштував своє подружнє життя, моя Дуняша захоплюється художньою літературою і знає також, що діється в Китаї і в Індії... я... я... я... я критично мисляща людина... я на все маю свій власний погляд... мені

наплювать на різні секретаріати та комісаріати... я плюю навіть на фюрера... а ви що таке? Дурень, сіре бидло!

КАРПО СТ. А ви також дурень і сіре бидло!

ВАСИЛЬ ОСТ. Рішу!! Не потерплю!! (Хапає зі столу ножа). Заріжу!!

Василь Ост. затиснув Карпа Ст. в куток. Із спальні вибігла Дуняша.

ДУНЯША. Ой, Васюнчику! Ой, дорогунчику! Ой, що ви тут робите!

З-під столу спритно вискочив Петро; в руках револьвер.

ПЕТРО (громовим голосом). Стій!! Стрілять буду!!

Василь Ост. і Карпо Ст. отетеріли. Дуняша вдає із себе застиглу від здивування та переляку.

ВАСИЛЬ ОСТ. (тіпаючись). Ду...Ду...Дуняша... що це значить??

ДУНЯША (розпачливо). Васюнчику... ти ж... ти ж сам бачиш — поліція...

ПЕТРО (розмахуючи револьвером). Мовчать! Не розговарювать!

ВАСИЛЬ ОСТ (до Петра). Зві...звідки ви так нагло?..

ПЕТРО. Не розговарювать! Стрілять буду! Я за вами, гадами антигосударственими, давно при-
слідую! Тепер уже не вислизнете! Ми вам пока-
жемо, як плювать на госу-дарствену власть!

КАРПО СТ. Отепер ми, Василь Остапович, обидва однакові!

ВАСИЛЬ ОСТ. Пропали!.. Ні за що пропали!..
ДУНЯША (крізь сльози). Ой, любий паночку
поліцай! Ой, змилуйтеся, не губить мого дорогого
чоловічка!.. Він же ні в чому не винний...

ПЕТРО. Нікаторої пощади! Смерть гадам!

ВАСИЛЬ ОСТ. До... дозвольте хоч попроща-
тися з любимою жінкою...

ПЕТРО. Прощайся, гад, тільки бистро!

ВАСИЛЬ ОСТ. (підійшов до жінки). Курочко
моя кароока, прощай! Я був безмежно щасливий...
ти мені подарувала щастя... я тебе ніколи не забу-
ду... чекай мене... довго-довго чекай... я повернуся...
я ні в чому не винний...

ДУНЯША. І я тебе, Васюничку, не забуду!.. ні-
коли на забуду... я тебе буду чекати... довго-довго...
до самої смерти...

ПЕТРО. Ну, годі вам розсусолювати!

ВАСИЛЬ ОСТ. (обіймає й цілує жінку). Про-
щай, моя рідна дитинко!

ДУНЯША. Прощай, мій дорогунчику золотий!
(Плаче).

КАРПО СТ. (набік). Оде тобі й пампушечка...

ПЕТРО. Мовчать! Не розговарювати!

КАРПО СТ. (набік). Ускочив... по самі вуха...

ПЕТРО. Струнко, гади антигосударствені!
Стройся по одному! (Василь Ост. і Карпо Ст. ста-
ють один за другим, виструнчуються).

ДУНЯША (плачучи). Ой, нещасна ж моя доля!
Ой, пропала ж я, пропала!..

ПЕТРО. Мовчать! Стрілять буду! (Стук у две-
рі). Хто там? Увійдіть!

Входить Андрій, в поліційній формі.

АНДРІЙ. Добрий вечір!

ПЕТРО. А-а, це ти, Андрію... Добрий вечір!

АНДРІЙ. А-а, це ти, Петре... А я чую лемент... що тут таке?

ПЕТРО. Е-е, тут, брат, сурйозне діло!.. Я викрив антигосударствену банду.

АНДРІЙ. Ти не жартуєш?

ПЕТРО. Добрі жарти! Хотіли знищити усю государствену власть... (Андрієві на вухо). Нічого сурйозного... потім розкажу... умреш зо сміху...

АНДРІЙ (голосно). Та ну? От мерзота!

ПЕТРО. Слухай, ти мені допоможи.

АНДРІЙ. Чим?

ПЕТРО. Відправ одю антигосударствену на-волоч на участок, а я на кілька хвилин тут залишусь... треба, знаєш, протокольчик оформити...

АНДРІЙ. О ні, цього не можу, ніяк не можу... маю термінове завдання... мушу виконати...

ПЕТРО (чуває потилицю). Шкода, чорт забері!.. Ну, ладно... Струнко! Кроком руш!

ВАСИЛЬ ОСТ. Прощай, дитинко!

КАРПО СТ. Прощайте, Явдокія Микитівна! } раз.

ДУНЯША (плачучи). Прощайте!!!

ПЕТРО. Мовчать! Не розговарювать! Стрілять буду!

Петро, Василь . Ост. і Карпо Ст.
вийшли. В кімнаті Дуняша і Андрій.
Павза.

АНДРІЙ (підійшов до Дуняші). Ти плачеш?

ДУНЯША. Плачу.

АНДРІЙ. Тобі його шкода?

ДУНЯША. Кого? Мого пришелепкуватого?

АНДРІЙ. Та, мабуть же, його.

ДУНЯША (голосно). Ха-ха-ха! (Приспівуючи, пішла по хаті викрутасом).

І учора компот, і сьогодні компот...
Цілуй, цілуй, Андрусику —
чоловіка вхопив чорт!

АНДРІЙ. Так ти... так ти, значить, не те??

ДУНЯША (рвучко обіймає й цілує його). Ні, ні, я не те... я оце, я оце!..

АНДРІЙ. А ти ж мов би плакала?

ДУНЯША. Дурненький! То я з радости, що нам тепер ніхто не заваджатиме кохатися...

АНДРІЙ. Мармаладочка ж ти моя щиколоднана!

ДУНЯША. Цілуй, цілуй, Андрусику!

Зливаються в обіймах. Завіса.

Кінець.

З М І С Т

	Стор.
1. Мати помирила	5
2. Щасливий муж	31

Художнє оформлення Василя Залуцького.

